

Förmånlig sjukförsäkring
jämte
Begravningsförsäkring

- Sjukpenning
- Läkarsvårdsersättning
- Sjukhusvårdsersättning
- Moderskapshjälp

meddelas av

**Stockholms
Erkända Sjukvård**

Vad har hänt?

I SVERIGE DRYFTAR MAN bostads-
hygien, Tegelbackselände, ny dona-
tion till björnarnas skydd och rusningen
till den akademiska banan.

U E I EUROPA har en ny fråga
dykt upp bredvid den allt över-
skuggande. Det gäller Memel vars ut-
veckling enligt Hitlers tal vid tyska rik-
sdagens sammanträde i Nürnberg följs
med uppmärksamhet och bitterhet av
tyska regeringen. Har trassligt förhål-
landet mellan Litauen och den tyska mi-
noriteten är framgår av att Litauen ur
juridisk synpunkt kan betraktas vara i
sin fulla rätt vid handhavandet av Memel
— Litauen litar till två utslag av Hoag-
denstolen — men att icke desto förty den
tyska befolkningens rättigheter otvivel-
aktigt blivit kränkta. Saken blir inte enklare
av att Tyskland inte längre tillhör
N. F. Ur Hitlers långa tal kan man ta
fram två satsar, en hoppfull och en hot-
full. »Folkförbundet borde ägna sitt in-
tresse åt tillståndet i Memel innan hän-
delserna ta en utveckling som måste be-
klagas av alla parter.» För en gångs
skull är man villig skriva under ett Hit-
lerord. Men längre fram säger han: »Då
allt kommer omkring har ett 65-miljo-
nersfolk rätt att kräva att det icke re-
spekteras mindre än ett 2-miljonersfolks
godtycke.» Varför 65 miljoner och 2 mil-
joner? Och varför vidtar han militära åtgär-
der vid gränsen innan han försökt
förhandlingsvägen? Ty naturligtvis har
han sett Rysslands skugga dyka upp
bakom Litauen?

Han har ju nyss sagt i Nürnberg att
Tredje riket icke ämnar »förbruka re-
sultaten av sitt arbete i ett låttfärdigt
äventyr.»

E FTER SENASTE TIDENS avdrän-
teriga oro på åtskilliga håll, bland
katolikerna, bekännelsekyrkans medlem-
mar, S. A.-trupperna och partiets radi-
kala element konstaterar Hitler att »tyska
folket har hunnit den väg till enighet som
det under århundraden sökte. Återstår
endast judarna som med sin hets hotar
de 65 miljonerna såsom Abessinien ho-
tar Italien. En av de tre rikslagrar som
anlåg på partidagen kallas »Lag till
skydd för det tyska blodet och den tyska
örns och förbudet åkätenskap och sexu-
ella förbindelser mellan tyskar och judar.
För den händelse det tyska blodet ändock
skulle börja svala, förbudet laggen dess-
skilda judar att anställa tjänstefolk under
45 års ålder. Den andra lagen rör med-
borgarskapet och uppdelar underarterna
i två kategorier, varav endast den ena
medför fulla politiska rättigheter. Då
kommer man om man sänder sitt upp-
rorande visor sig vara villig att i trohet
tjäna det tyska rikets. I ett stort tal till

En plattform i Genève. Diktatorn och ödet.

Carin Hermelin.

U nder denna brännande september
hade »Kvinnornas världskommitté
mot krig och fascism», den av Gabrielle
Duchêne ledda rörelse, som startades vid
den stora kvinnokonferensen i Paris förra
året, bland många andra organisatio-
ner och rörelser sånt ombud till Ge-
nève. Först ett ihärdigt kongressarbete
under några dagar, då bl. a. en impo-
nerande översikt över »kommitténs ar-
bete i hela världen lades fram. Sedan
ett stort offentligt möte i Salle du Fau-
bourg. Kvällen ägnades två stora frå-
gor: Kvinnornas ställning inom samhäl-
let och kvinnornas roll i kampen för fre-
den. Icke mindre än tio talare från olika
länder lade fram sina synpunkter på des-
sa frågor. Det är för övrigt ett lamt ut-
tryck för den storartade, vålltägna och
äkta agitation, som under tre timmars tid
utövades inför en fulltallig och entusias-
tisk publik. Två kända representanter
för Fred och Frihet, nämligen Clara
Ragaz och Emily Balch voro där, vida-
re Isabelle Blume, de belgiska arbetar-
kvinnornas stora namn, Bernadette Cat-
taneo, för världskommitténs franska ar-
bete, Francisca Plaminikova, den tjeck-

kiska kvinnosaks kämpen, en ståtlig
mönstring av intensiva och övertygade
talare.

Den svenska rörelsen, Ned med vap-
nen i alla länder — A bas les armes, som
den heter här — hade också en plats
på programmet. Undervecknad hade fått
det hedrande uppdraget att inför denna
för en gångs skull övervägande schwei-
ziska publik redogöra för de svenska
kvinnornas initiativ och arbetsmetoder.
Den korta översikten från Amelie Posse-
Brázdovás alarmsignal, uppropet till kvin-
norna — valarbetet, representantmötet
och fram till resolutionen — hela det för
Tidevarvets läsare välkända förlöppet
samt redogörelsen för den bakgrund av
en aktiv kvinnoopinion i Sverige, som
Ned med Vapnen fått, mötogs med ögon-
blicklig förståelse. Det var en ganska
ensamtstående upplevelse att stå ansikte
mot ansikte med denna stora församling
av män och kvinnor, till stor del från så-
dana läger som en främling annars säll-
nan möter här i Genève: arbetare, an-
ställda, husmodrar med sina barn bred-
vid sig. Det var en allvarlig och möt-
taglig publik, tydligen ännu icke tröt-
tkörd av för mycket konferenser och mö-
ten och tydligen färdig att ta ståndpunkt.

Hela upplagningen av världskommitté-
ns arbete mot krig och fascism, som
av allt att döma omfattades med stor
välvilja av publiken, gjorde förutsättnin-
garna för förståelse av den svenska rö-
relsens så mycket större.

Både kvinnornas världskommitté mot
krig och fascism och kvinnörörelsen Ned
med vapnen i alla länder ha uppstått
spontant ur de djupa ledens egen hand-
lingsvilja och övertygelse. Den första
konfrontationen mellan Ned med Vapnen
och en stor publik utom Sveriges gränser
avklarade ett intryck av rörelsens möj-
ligheter att vinna mark i alla länder.

Genève den 23 sept. 1935.

Carin Hermelin.

Miraklet.

C hinga ger en film som heter Miraklet
vid Cherry Street, och nog var den
ett mirakel.

Jag läster mig då in till det häjleten
gör omkring som gengångare under en
hel månad i filmen, sådant kan ordnas.
Det som är förläufigande är sens moralen
i filmen. Dess rätta namn är Skurken,
eller The sounder. Skurken är en herre
som skulle passera ledigt i de flesta la-
ger av samhället som en bland många,
varken bättre eller sämre, men filmen
dödar honom till helvetet. Endast en
kvinna tårar räddar honom till den barn-
hjärtiga förintelsen eftersom det dock
måste bli ett lyckligt slut.

Mr Mallare är en amerikansk bokför-
läggare, som reiser utom alla gods förfat-
tare men i tur och ordning erövrar, ut-
ger och överger alla vackra författarin-
or av vilka tyra förekomma i filmen.
Man förstår ju inte hur man skulle kunna
framgångsrikt skriva ett förlag på det
viset och aldrig har man heller trött på
det ens i New York förem som mycket
skönhet och kvickhet i vardagslag bland
författare. Så miljön verkar inte äkta,
men när händer det med en filmatisk miljö
för den som är hemma i dess motsvarig-
het i verkligheten?

Kvinnorna framhöll Hitler under partida-
gen att den tyska kvinnan är i alto se-
benbartig och gleichsteltens. Frågan är hur
den ekonomiskt kringskurna och ofria

Det förläufigande med filmen är att man
inte förstår varför just denne herre skulle
komma till helvetet. I så fall borde då
älmästorna alla författarna komma med
och större delen av författarinna. När
den unga diktarinna nödvändigt vill
överge sin framgångsrike fästman för sin
förläufigare och denna varnar henne att
han snart kommer att tröttna, men hon
insisterar och han ger vika så tycker man
ju, avtrubbad som man är, att hon egen-
ligen inte har så mycket att förebära ho-
nom när, obehövligt som ödet, nästa för-
fattarinna uppträder. Visserligen blir
han desperat och ohöglig över lärar och
förförivlar, och visserligen nekar han att
rädda den förra fästmannen som hastigt
förfallit, men så kan det ju gå till i de
bästa kretsar.

När sen filmen går över i miraklet,
när bokförläggaren utväljes till att tjäna
som ett exempel på hur en person med
sådan moral får det efter döden, då kan
man ju inte annat än dra den slutatsen
att Noel Coward, som spelar häjleten,
med hjälp av författare och regissör för-
matiserar en gångbar idé. Den nämligen
att nu får vi ta till med de eviga straffen
igen för att få fram en bättre moral. Det
var detta som var Miraklet. *Devinez.*

tyska kvinnan skall kunna bevisa sina vil-
lighet att i trohet tjäna det tyska riket.

Veckovardalen

U nder den vecka som gått sedan
den sista översikten skrevs
över italiensk-abessinska konflikten
ha vi fått lära oss hur oändligt myc-
ket lättare det är att ge order till hä-
rar och flottor som stå färdiga med
ängan uppe, än att använda hjärnan,
tålmodet och statsmannakloketen.
Glatt och banad är den väg som le-
der till mobilisering. Den ger också
ögonblicklig effekt. Det blir alldeles
ohyggligt svårt efteråt, och sen
måste man ändå en gång börja på
nytt att reda upp ett oändligt större
trassel med hjälp av hjärnan, tål-
modet och kloketen, om det finns
något kvar av dessa varor. Men
frestelsen att för ögonblicket se bort
från detta måste ju vara ohyggligt
stor.

Detta är den psykologiska förklä-
ringen till något som egentligen är
så vansinnigt att man knapp kan tro
det vara sant: två stormarkens kri-
giska arrangemang i Medelhavet:
Englands och Italiens. England sam-
lade sina slagskepp, vilka förmodli-
gen bära bomplan på sin rygg och
företårke sina baser i Medelhavet.
Italien spärade sina hamnar och
stälde upp luftvärnskanoner på hus-
taken i Siciliens kuststäder.

Mussolini förklarade att om folk-
förbundsproceduren ledde till sank-
tioner som den ju måste, då han av-
slog varje medling, så skulle detta
betyda krig och ommöblering, som
det så vackert heter, av Europas
karta. Italien fruktade ingen och in-
tet, kom an! Vad än förläufigings-

kommissionen hade att bjuda Italien
i stället för krig, så skulle han ge-
nomföra sitt program i Afrika helt
och fullt. Han kunde göra det och
ändå kasta miljoner män mot sina
gränser. Under tiden drog sig de
abessinska trupprerna tillbaka från
sina. »Bevara oss för Europa»,
bådo prästerna i Addis Abbebas tem-
pel.

Detta icke utan skäl, ty femman-
nakommitténs förslag gick ut på att
Europa skulle få genomföra en ekono-
misk och civilisatorisk fem-årsplan
i Abessinien. Detta land skulle också
få lov att avstå vissa områden till
Italien mot kompensation av engelska
och franska landsträckor. Där-
emot skulle Abessinien försörkas
från militär och politisk kontroll. Det
var i alla fall bättre än att bli ita-
liensk koloni, och det lät som om
Abessinien skulle resignera, ehuru
desse delegat i Genève först måste
rapportera ända bort till ekvatorn,
innan besked kunde ges.

Mussolinis uppförande under hela
konflikten, hans vägran att ens er-
känna Nationernas förbund som rätt
forum för att behandla denna tvist,
hans sätt att göra sig oantråffbar då
statsmannen sökte personligt samtal
från folkförbundssekreterariatet i
Genève till palazzo Venezia i Rom —
allt gav vid handen att linjerna skulle
klarna ungefär samtidigt med Abes-
sinien himmel: Italien skulle gå till
anfall och lämna Folkförbundet.
Hela världen frågade sig: men bet-
tere, kom an! Vad än förläufigings-

(Forts. å sid. 4.)

En ledare.

E n gång i somras ägde ett samtal rum
mellan Mussolini och professor
Pierre Cérésolé, ledare av den internatio-
nella civiltjänstföreningen. Det var två mo-
satta världar som möttes. Den ena var
representerad av den enväldige diktatorn,
krigets och den nationella storhetens
man. Den andra var också en ledare, men en
ledare för den rörelse som praktiskt ut-
fört tanken om det frivilliga tjänandet
folken emellan. Hjälptjänst med hänsyn
endast till behovet av hjälp, icke till grän-
ser, nationell storhet eller egen ära.

Samtalet är stenogrerat. Det är ty-
psikt för de båda världarnas sätt att se.
Cérésolé höll inför Mussolini på att
man försvarar fosterlandet bäst genom
att angripa misstron mellan folken, och
ett sätt var att sammanföra folk ur olika
nationer till frivillig hjälptjänst. Han an-
såg att Schweiz inte kunde finna något
bättre försvar än att anställa försvars-
miljonerna till att om ena och värda ju-
ska och fattiga barn från grannländerna
i de schweiziska bergstrakterna.

Mussolini ansåg att en fredspärid på
20—30 år vore bra, men sen behövdes ett
krig igen. Han kallade Cérésolé utopist
förstås och hans idéer omöjliga.
— Vem vill börja? frågade han och
svarade själv: ingen. Därpå avskedade
han pacifisten och fortsatte att förbereda
fälttåget till Abessinien.

Det är så typiskt att Mussolini förkla-
rade att ingen vill börja just då han hade

framför sig en av dem som redan för
länge sen börjat att förbereda nya former
för försvar. Redan år 1920 samlade Cé-
résolé den första lilla internationella ska-
ran som tog sig för att röja och bygga
och plantera vid Verdun. Sen dess har
han haft 3,000 personer från alla länder,
även från Sverige, ute på arbete vid ras
och översvämmingar i olika trakter av
världen, senast i Indien. Lönen har varit
mat och logi och gjädjen att få arbeta
hårt med hacka och spade för en idé.
Han har bildat Den internationella civil-
tjänstföreningen, och hans plan är nu att
söka få rätt att värva de civila värplig-
ka i de länder där sådana finnas till sin
internationella hjälparm.

Han kommer nu i början på oktober till
Sverige, håller sitt första föredrag i Lund
den 2, talar sedan i Malmö, i Gävle, i
Ludvika, 2 gånger i Uppsala, den 7 och
8 oktober, i Stockholm den 9 och i Göt-
ebor den 10 oktober. Han hoppas in-
tressera den svenska allmänheten, särskilt
ungdomen, för sina idéer, och han har
mycket att berätta om de äventyr hans
armé varit ute för.

Den som känner Pierre Cérésolé har
en förhoppning att ungdomen också i ho-
nom skall igenkänna en ledare och före-
gångsman. Jag tror det är han av alla
nu levande som framförallt ber om de
stora miljonsskara av ungdom bakom
sig.

E. W.

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR: **Carin Hermelin**
ANSVARIG UTGIVARE: **Ada Nilsson**

Utkommer varje helgfri lördag
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén*.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrlandsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik
vid **Kornhamnstorg 4**
Måndag, onsdag, fredag kl. 9-10 f.m.
För havandeskapet och dess sjukdomar.
För medelösa sjuknadsfrfr., för andra mot
erlagande av 2 kronor.

Vid dödsfall, rådgöra först
ARVID HOLMS
Begravningsbyrå
S:t Eriksg. 86 (invid S:t Eriksp.).
om priser m. m. innan beställning
göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. best.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM
LINNÉGATAN 19
Mottagar inackord. Även för längre tid.
Tryggt och egen. välräk.
Tel. 778 24.

TANDKLINIKEN Södermalmstorg 4
Mottagn. vard. 10-1, 5-8, lörd. 10-5.
Ännu tid efter översn. 40 77 10.
Leg. tandl.
Kostnadsfri rådf. Billig tandvård.

Riksdagshistoriska Utställningen i Nationalmuseum. Sista veckan!
hölles öppen t. o. m. sönd. 29 septem-
ber. Öppen alla vardagar (utom mån-
dagar) 10-4. Söndagar 1-4.
Entré 50 öre.
Onsdagar, torsdagar och lördagar till-
kommer entré till Nationalmuseum:
50 öre.

En permanent som HÄLLER
fr. Ni m. äkta oljor för 7:--... all inb.
samt OJELHAMP med
MASSAGE. GARANTI. T. 33 33 31.

Centralbadets damfrisering
rekommenderas
Kl. 10-12. Tel. 20 95 92. Fästskåp

Alimonda-Institutet
40-årig homeopatisk praktik.
Mottagn. 11-2. Rådfrågning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Uppländsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Uno Oldenburg J:or
Jur. Kand.
Drottninggatan 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska uppdrag: Rättegån-
gar, skilsmässor, bokställn., äktenskaps-
förord, bouppteckn., testamenten.

Arméhanddukar 86 cm.
läng, ballina, fältande, med bägarer, utan ut-
sätta, prissänkt till 40 öre. Osk. 3 ösk. 2 ösk.
trakattst.

Oskarsöns Lager, Kungsg. 70, Sthlm.
Bagarstugan
HORNGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 • " 73 37
GÖTGATAN 52 • " 333 90

Tidens Elektrisk Belysningsarmatur
Moderna störlämsbelysning, skylttill-
fredningar etc. för butikslokaler.
Pokebergs Glasbruk o. snygga pry-
nadslin, huvudsakligen o. belysningsglas.
BÖHLMARKS
STOCKHOLM 4

RES TILL Rönninge Gärd,
Frälsningsarméns Pensionat och Vilohem,
Rönninge, tel. 19. Rofylld vilohem. Bra
rum. God husmanskost. Fullt modernt.
Moderat pris.
OBS! NARA STOCKHOLM!
Föreståndare *Hj. Johanson*.

Torine Torines
Smykkareparatör och verkf. bestäm. - Prv.
Hälsöarna, Ringar 77, 85 kr. Hiss närb. - Bilsf. -
Ahnelt tillgån. med färdig garnat.
RAOVALDSTR. 3. V. HORNSG. 24. Tel. 42 32 82.
och Klara N. Kyrkog. 28. vid Postn. 31 52 14.

ROSENDAHL'S VILOHEM 18
Rönninge
för Klara och Trötta
Högt beläget vid ång.

FRUKTCENTRALEN
Ni köper lätt, Ni köper ett,
Ni köper rätt och slätt

"SONETT".
Resegremmenlösa med sonor
ton och så nått utförande.
Kr. 70:-- , 85:-- , o. 100:--.

Gotfr. Johanssons Musikhandel
Västerlånggatan 78, Stockholm.

LOSER EDER BYGGNADSFRÅGA PÅ BASTA SATT
Låt Er egen smak bli avgörande
för villabygget. Meddela oss
Edra önskemål angående ut-
formningen av det blivande
hemmet. Utan prisförhöjning
åtnå vi, oss leveranser efter
Edra ritningar. Begär vår in-
teressanta och innehållsrika ka-
talog över monteringsfärdiga
tråhus och sportstugor.
**GULLRINGENS TRAFÖR-
ÄDLING**
Kungsgatan 5, Stockholm.
Tel. 21 01 18, 21 23 18.

TIDEVARVET
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagnings tid
10-12.
EXPOSITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10-12 t. m., 1-4
e. m. Postgärd 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:-- / halvår kr. 3:25
kvartal kr. 1:75. Lösningsnummer 15 öre
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Den 28 Sept. 1935.

Flyktingarna.

Vår svenska hjälpkommitté för de landsflyktiga har i det närmaste tömt sina resurser och därför åter värdjat till allmänheten om hjälp. Det är en beväkande vädjan med ett drag av desperation och förtvivlan inför möjligheten att i höst få lägga ner verksamheten och därmed öppet deklarerat den svenska allmänhetens liknöjdhet för de olyckliga vinddrivna främlingarna och deras öde.

Uppropt berättar att det under sin tvååriga existens understött ett 20-tal vetenskapsmän, som i gengäld gjort ett uppskattat arbete i de svenska institutioner där de är verksamma. Det måste skaffas medel så att denna verksamhet ej behöver avbrytas för en utkomst kunnat beredas på annat håll åt dessa förtjänta män och deras familjer.

Dessutom erinrar kommittén om våra plikter mot de hundratals landsflyktiga inom våra gränser som icke kunnat få arbete hos oss och som lida nöd. »Deras barn genomleva nu en tragisk barndom i ett land som gör det till en heder sak att inseta av dess egna barn skall fara illa.»

»Finns det i vårt fria skonade land tro på betydelsen av mänsklig solidaritet, internationell kulturgemenskap, enkel barmhärdighet?» frågar kommittén. Den kan ha anledning ställa frågan, och vi få hoppas att sprögnunumret 56490 skall ge det rätta svaret.

Förra gången då krigskonjunkturen fylldes så många svenska flickor med pengar, gavs det ju i alla fall rundhänt åt hjälpaktionerna i de hungande nederlagsländerna. Det är om möjligt något ännu mera patetiskt i det öde som innan krigsflyktingarna ännu kommit till ro nu tvungit tusentals människor ut i Tyskland, utan att det är fråga om krigets force majeure. Nu är det den vedervärdiga och fantastiska doktrinen att djävulen inkarnerats i den judiska rasen, som drivit nya skolor på flykt ur Tyskland utan att de kunnat finna någon varaktigt stad eller något arbete. Flyktingfrågan har heller icke som man kunnat hoppas blivit rationellt ordnad vid Nationernas förbund i år. Endast en studiekommission tillsattes för ändamålet, men den ger ju icke brod.

Det är mycket annat än brodfrågan som måste ordnas, framför allt frågan om pass, om rätt för dessa människor att få finnas utan att jagas från land till land och leva i ångest för den dag då uppehållstillståndet löper ut. Den kan dock inte enskilda personer göra så mycket åt. Men vad man alltid kan göra är att ge de olyckliga ett finansiellt handtag efter förmåga. Gör vi inte det så är det ju bara en gradskillnad mellan vårt uppträdande och Hitlers.

Slut på tålamodet.

Ar 1914 fylle arbetarrörelsen och kvinnorna sina fosterlindeka plikter, var och en i sina länder och hjälpte därmed de styrande att hålla kriget gående åt krigsprofitörerna i fyra år. Det lönar sig inte att diskutera efteråt hur de borde ha valt, ställa mellan olika solidaritetsplikter. Huvudsaken är hur de valja nu.

Det som borde ha skett efter kriget var att vi alla och målmedvetet satt igång med att organisera en världskrigsrörelse. Men det skedde inte, av många skäl. Somliga ökade inte, andra trodde att det under inga förhållanden mer skulle bli krig, andra att det under alla förhållanden skulle bli krig mycket snart, somliga dessutom önskade ett krig för att göra om frederna i Versailles, St. Germain och Trianon.

Så fick då politiken gå sin ban tills den följdriktigt ledde fram till den nuvarande situationen mättad av krigshot. Då vaknade vi upp och började mönstra våra resurser. Även nu förelåg valet mellan olika plikter, åtminstone var det skenbart så, tvekan fanns kvar, de olika åsikterna om sätet att komma åt kriget, om nödvändigheten av lojalitet mot det egna försvaret. Strejtkantens kom upp på olika håll bland fackföreningarna och bland de aktiva kvinnorna. Hur starkt den slog an i vårt land vet alla efter 1 september. Då tyckte man att 20,000 röster för en resning mot källar- och gasmaskytener var en storartad siffra, nu tre veckor senare har man klart för sig att 20,000 i alla fall är en liten minoritet som måste bli 200,000 snarast möjligt, eller också få dela minoritetens lott att kämpa på defensiven.

Läget är det att kvinnor och arbetare kunna förlama hela krigsmaskineriet lika lätt som man gör en motor urbrukar genom att skruba bort tändstiftet, bara de besluta sig för en sådan handling. Om de som gå på den linjen äro få och illa samarbetade, då blir brodan tung för dem. De få slita ut sin kraft på alla dem som i den nuvarande situationen inte funnit någon bättre uppgift än att förlama den mot kriget riktade upprörelsen genom att märka ord, ställa snärjande frågor, torna upp svårigheter, konstruera upp orimliga situationer att ställa källarvägarna inför.

Egentligen är det inte så svårt att svara för den som tänkt genom sin ställning och vet vad den vill. Ingen skall tro att man är tvungen svara på alla frågor nöjaktigt. Det kommer ändå alltid till slut att bli någon som säger: »ja men om man erbjuder er sista platsen i ett skyddsrum innan dörrn stängs vid ett luftanfall, vad gör ni då?» eller något annat lika omöjligt.

Men det är två återkommande huvudfrågor man måste tri sig för så gott man kan. Den ena är: »hur kan ni svara för vad ni gör i paniken vid ett luftanfall?» Det är inte så svårt att svara för den som tänkt genom sin ställning och vet vad den vill. Ingen skall tro att man är tvungen svara på alla frågor nöjaktigt. Det kommer ändå alltid till slut att bli någon som säger: »ja men om man erbjuder er sista platsen i ett skyddsrum innan dörrn stängs vid ett luftanfall, vad gör ni då?» eller något annat lika omöjligt.

Men det är två återkommande huvudfrågor man måste tri sig för så gott man kan. Den ena är: »hur kan ni svara för vad ni gör i paniken vid ett luftanfall?»

VILLA VETTRA FLICKPENSION för huslig utbildning
börjar sin 3 månaders lärorika husmoders-, handarbets- o. vävkurs 15 sept. för bildade flickor. Factub. lärarinor, valfräm alla, mot. bekv. Bad, tennis, omvårdnad. Beg. prosp. *Elvira Gjöbel*, Hammar, Askersund. Tel. Hammar 10.

MANDA BJÖRLINGS kurser på Stockholms Borgarskola i Talteknik och Röstvärd
med vållning och muntlig framställning börja den 8 okt. Anteckning å Borgarskolans expedition, Kungstengatan 4, 2 tr., kl. 10.30-11 t. m. och 6.30-7 e. m. (ej lördag).

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.
Förbildningskurser: Komposition med provvävning. Färglära med naturstudier. Materiallära med handspinning. Heminredning med planritning och komposition av textiler. Nybörjarkurs för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning. Skolhem med billig pension. Tel. 234. *Siglanta Vävskola, Mary van Rijnwijk.*

Hälsan, viktigast av allt.
Vårda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärta, rubbingar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Svedborgsmetoden på **Stockholms Fysikaliska Kurstanst.**
Tel. 62 54 44. Humlegårdsg. 18. Tel. 61 05 78. Moderata priser. Begär prislista!

anfall?» Det är inom parentes alldeles förväntansvärt hur många kvinnor som deklarerat sin livräddhet sedan vi började i augusti. Ingen värdig säga om våra beväringar: »hur många tror ni kommer att hålla disciplin och stanna i skyttegravarna när det blir allvar?» men massor av civila typer påstå nu nästan med triumf att de vid ett luftanfall inte skulle tänka på annat än att klara sig. De räknar inte med att de stora ögonblicken också kunna skapa en stor okänslighet för det egna ödet. Vi hade bland oss i september en finländska som varit med i inbördeskriget och ut från den erfarenheten försäkrade att man kan glömma att vara rädd.

Alltså man kan svara: »jag har gått med på att kämpa mot källar- och gasmaskytener. Jag tror att jag kan hjälpa till att komma åt kriget på den vägen. Jag kommer att gå på den linjen så länge jag har krafter och förnuft kvar. Jag ger gärna alla förklaringar åt dem som fråga för att få veta. Men jag är inte skyldig att svara på alla snärjfrågor eller att lova vad jag gör om jag får en nervchock.

Den andra frågan gäller sanktionerna. Hur kan ni som är pacifister gå med på ekonomiska sanktioner, ni äro ju med om att på det viset framkalla krig.

Då kan man svara det att Sverige från början sagt ifrån att det inte vill vara med om att företaga militära sanktioner. Ekonomiska sanktioner mot en stat som likt Italien inte har i landet mer än en bråkdel av sitt kol- och oljebehov bör ju mycket snart kunna lägga dess krigsmaskineri stilla, eftersom detta endast rör sig med hjälp av kol och olja, att inte tala om deras behov av andra nyckelvaror. Men om man tänkte den fantastiska tanken att Italien använde de bränslämnens som det har lagrat till att brassa upp sin krigsmaskin och köra den på de övriga staterna, så kan väl ändå inte detta läggas dem till last som vilja med fredliga medel hindra Italien från att rusa åstad?» Skall man för att få lov att vara pacifist nödvändigt vara med om att förse Italien med varor till att föra krig med? Om en människa kommer till mig och med hot vill tvinga mig att lämna ut köttkniven ur min kökslåda, därför att han behöver den så att ihjäl andra folk med, måste jag då som pacifist vara så tillmötesgående att jag lämnar ut den? Och om jag vägrar, och han därför står ihjäl mig, är jag då en provokator som faller på mina gärningar? Fråga det tillbaka, så får vi se. Ska vi dra oss undan allting håll upp i Norden? Vem vet hun snart vi komma att skrifa efter folkförbundets solidariska inripande mot någon som hotar oss?

Det är emellertid så att det finns bara ett svar som duger på alla frågor. Och det är att vi öka vårt antal. När vi fått

Kvinnornas revolt.

De voro alla tappra kvinnor.

Ellen Klatt är en svenska som i sin egenkap av tysk krigsiska genomkriget och skrivit sina krigsmemorier, vilka utgöra ett ganska fruktansvärt dokument om hur kvinnornas förlitligt utnyttjades åren 1914-18. Den har först utkommit på tyska och nu också på svenska. Den inledes av en bevakande vid det hatade kriget och en bevakande vid det till kvinnorna att sammansluta sig för att förhindra ett nytt krig.

Kvinnor i alla land förenas Eder!

Förandra nedrustning! Vågra att låta mannen bli slaktbänk och människoslaktare i en och samma person!
Kvinnan lider dubbel, ja tusentals! På henne läggs allt det tunga, under kriget och efter kriget. Jag vet det, ty jag har haft tillfälle att dela krigskvinnans, krigsarbets- och krigsarbetsmännens lidanden och ångestrop skria mot himlen. Och jag vädrar till alla kvinnor av alla nationer: Förenas Eder!

Upp till kamp mot vilddjuret kriget!

Låt oss alla fatta varandras händer och bilda en oslibbar kedja runt omkring hela jorden. Låt alla skranor falla och låt detta enda biya ett örnbövdövande fältrop.
Vi få icke, kunna icke låta dem ta våra män och gossar och fördråva deras moral, femlinda och döda dem. Vi äro en makt, en makt att räkna med, om vi sammansluta oss med det målet för ögonen: avrustning! Förbannat vare kriget! Tusen gånger förbannat! Kvinnors lidanden och ångestrop skria mot himlen.
Krig är fasanfullt. Krig är ett behövt som griper alla — från den nyfödde till åldringen — i sina klor. Men ingen, ingen kan låta så fruktansvärt grymt som kvinnan under kriget. Ty hon väntar hela tiden i förhållande önsket.
Utän denna kvinnans inäts skulle kriget praktiskt taget varit en omöjlighet. Med häns till upprätthållas icke något lands hela prestige. Vågra vi att hjälpa till i detta fruktansvärda, vågra vi att göra människors armar, att vidmakthålla hela maskineriet, att producera ammunition, att föda barn, som aldrig få skada sin far, att vara den som alltid är stark och modig och optimistisk — med ett ord: den som upprätthåller andan — då kunna icke krig föras. Ty mannen, soldaten, ensam är icke tillfyllest.
Det är högtid att tacka upp! Vi jordra vår rätt! Vi vågra att låta ett sådant behövt som det som nittonhundrafjortio till nittonhundradertio härska på jorden få upprepas. Vi vågra att hjälpa till i detta fasanfulla. Vi jordra nedrustning! Allmän, effektiv nedrustning i alla land. Icke bara på papper utan i anda och sanning!
Det är och måste vara vårt oerfverliga krav. Vi kvinnor är i dag.

upp en verkligt stark opinion då ligger däri svaret på alla frågor.
När oppretet mot kriget blivit en massrörelse har det segnat.
Försöker man lyssna efter om där är någon skillnad i tonen mellan protesterna mot kriget nu och 1914, så är det ändå som om det vore en djärvare och fränsare ton på många håll. Läs på annat ställe i numret citat ur Ellen Klatts bok »De voro alla tappra kvinnor»: Den här kommit ut på tyska och nu också på svenska. Författarinnan slet ut sig krigsiska under förra kriget för att fylla sin plikt mot sin mans tyska fosterland. Nu ropar hon alla kvinnor upp till samling och revolt. Och i Social-Demokraten härom dagen skrev Maja Björkman: »Kvinnorna har nu ingen annan väg än att resa sig mot kriget och appellera till sina landsmäns förstånd». Tonen i artikeln ur Tidens Tegn är också fastlagd.
Det vore inte för tidigt om kvinnorna förlorade tillmodet. Må de göra det fort och grundligt. Må de finna sina självalfvalna bundsförvanter bland männen och segra samman med dem.
Elin Wägner.

Manfolkslogikk.

Ur Tidens Tegn lämnar Tidsvarvet följande artikel som i i huvudsak återger. Vi ha icke velat andanhålla läsarna dess gränsträda utskänkta norska språk:
Hvorlunge vil vi våge å bruke et uttrykk som »berettiget krig»?

Er det overhodet noe som kan gjøre et krig »berettiget»?
Jo, sier Mussolini, Italias behov for ekspansjon.

Menns logikk begynner å gå kvinners en meget høi gang: »Krig er berettiget fordi vi har for mange folk. Vi har den grunn rett til å gå løs på et annet folk — som værsgodt har å gi plass for oss.»

Skrevet lyder i alle land, høit og dunt og fremdeles: Landene blir avfolket! Föd flere barn! Ertbarhetsstern, to-barastern, o vet! Fremtid! Föd fler barn! Kvinner! Föd barn, flere barn — flere, mer — krigsmateriell!

For når vi bare har fått flere folk enn landet kan brensis, får vi »behov for ekspansjon», og da er det ikke stole om en urettferdig krig.

Da går vi bare inn i et annet land og slår ihjel deres og vårt eget overskudd — i Verdenskrigen slog vi ihjel 13 — tretten — millioner menn — og enda har vi bare hatt arbeidsløst og elendigf eternp.

De trepte 13 millioner kostet hver kr. 125,00 pr. stykk — noen andre småuttgifter hadde vi visst også — i alt er regningen med et rundt tall 2000 millioner kroner. Vi har betalt av på den i 16—17 år. Og vi har råd til å begynne igjen?

Öiensynlig.
Fedrene som kjemper i Verdenskrigen, tillater at deres sønner bli sendt ut i en krig.

Kom med dem!
Vi skal slå dem ihjel. Vi skal gassefotte dem. Vi skal sprengre av dem armer og ben, øine, ører og alle andre lemmer.

Drepe dem. Lemleste dem. I fullt berettiget krig.

Hetter.
Og alle som kan lappes sammen, dem skal vi sende tilbake til kvinnene. De skal pleie dem. Være tålmodige, ømme, trøstende, kjærlige.

Hettinner.
Kvinner, menn er dumme, men dere er enda dummere!

Dere opprettholder krigen. Dere føder barn. Dere oppdras disse barna til å tro alle disse tilvante, naive ordene om »behøvt og sars» og »de for fedrelandets og plikt» og hvad vi nå er blitt tuftet ørene fulle av. Dere jubler og kaster blomster til mennene når de marsjerer avsted til krigen. Dere er slotters. Dere går i ammunisjonsfabrikker og ersatz-fabrikker. Dere tar menneskers arbeid under krigen, og muliggjør en fortsettelse av den. Dere lapper sammen krigsforene, trøster dem, pleier dem — »vi kjønner vår plikt i krigen», sier dere.

Vi har ingen plikt i krigen.
Med fare for å ryste alle mine medøstere i de tilvante begreper om »kvinnelighet» og lignende zirater, og bli påklæret hårdhet og unatur og andre etiketter, gjentar jeg: Vi har ingen plikt til å pleie krigsarsede menn. La dem greie det selv — våger de å kaste en krig over oss, får de ta tilgjense selv. Hver den av oss som utfører det ringeste krigsarbeid opprettholder og muliggjør krigen. Hver den av oss som ikke klarer og tydelig tar streikerens holdning overfor krigen, — på alle områder — er skyld i at krigen kan fortsette i verden.

Er ikke mannen i stand til å forstå, får kvinnene lære ham det. Med alle midler. Motto: Hver kvinne har sin plikt å holde en mann tilbake fra krigen.

Og vi skal jøre i ertall i verden?
Mimi Sverdrup Lundén.

SÖRMLANDS LÄNSFÖRBUND AV SVENSKA KVINNORS VÄNSTER-FÖRBUND ordnar offentlig möte i Flen söndagen den 29 september. Talare bli fröken Marie Louis Mohr, ordförande i norska sektionen för Fred och fröhet, som talar om »Vi kvinnor och fredssakens» och doktor Ada Nilsson, som redogör för sin resa till Genève såsom medlem av delegationen från Kvinnornas representantmöte den 1 september.

Ras och politik.

Allsen Hitler kom till makten har, inte bara i Tyskland, raslära och rashygien blivit akтуella begrepp. som med mer eller mindre sakkännedom vintilleras i politiska diskussioner. Ofta nog är det förstås inte så väl bestämt till den sakkunniga. De flesta vet kanske, att den »ariska rasen» är en brun legend, men hur många vet till exempel, att det förhåller sig närapå likadant med den judiska rasen? I varje fall är begreppet på detta område i allmänhet så pass dunkla, att populärvetenskaplig upplysning synes i högsta grad av nöden. En dylik upplysningskrift har nu utkommit på svenska, den heter »Raslära raspolitisk reaktion» och är en översättning av den norske läkaren Karl Evangs förra året utgivna bok med samma titel, bearbetad och försett med en del aktuella tillägg av den svenske översättaren, Ebbe Linde. På det hela taget fyller denna skrift på ett utmärkt sätt sin uppgift.

Boken består av två delar, en skäligt hållen rasbiologisk och en mera politiskt färdig rasologisk. Den förra redogör på ett utomordentligt, objektivt och lättfattligt sätt för vetenskapens senaste rön och upptäckningar på nämnda område. Man får reda på det väsentligaste om de nutidiga rasernas för- och utvecklingshistoria samt om de europeiska rasernas utbredning och egenskaper. Beträffande de olika rasernas karaktärsdrag har man klart för sig, hur pass litet som faktiskt vetenskapligt konstaterats och hur mycket vidskeplighet som vilddödar den allmänna uppfattningen härfvärdig. Miljö, hygieniska, ekonomiska och klimatiska förhållanden spelar en betydigt större roll än man i allmänhet tilltar sig.

Särskilt intressant är kapitlet om den judiska rasen». I rasbiologiskt hänseende utgör nämligen judarna ingalunda en enhetlig folkgrupp. Det gammaltestamentliga judiska folket var ursprungligen en gren av samma folkstam som araberna, vilken under årtusendens lopp blandats sig med yriska och kananeiska folkstammar och dessutom upptagit åtskilliga andra element — således ett utpräglat blandningsfolk. Men blott en liten del av vår tids judar är direkta avkomlingar av detta. Under några århundraden omkring början av vår tidärkänning bedrev judendomen en livaktig mission runt Medelhavet, och proselytarna räknades som stamfränder — liksom muhammedanismen upptog i folklegenskaperna alla, som övertogt till islam. På detta sätt mångblades den judiska »stammen» på mindre än ett århundrade. Även senare, lända fram mot slutet av första årstusendet, fortsattes den ortodoxa judiska missionen. Så infördes på 700-talet judendomen som statsreligion i det kasariska riket i nuvarande Sydrussland. Detta blandfolk, som hade en turkisk härskarskara, räknade flera miljoner invånare; från dem härstammar otvivelaktigt största delen av de ryska judarna. Beträffande de västliga Medelhavsländerna så har det konstaterats, att namnen »karta-gers» och »fenicier» tillika med deras »Molekreligion» försvinner ur historien samtidigt som man börjar tala om en stark »judisk» bosättning i Spanien och Nord-Afrika. Det synes därför förhålla sig så,

att detta i Medelhavsländerna mycket spridda folk omkring början av vår tidärkning utbytte sin religion mot den judiska jahvismen. Detta vore också en plausible förklaring till de handelsgenskaper, som Västeuropas judar påblistigt lade i dagen — fenicierna var ju antikens handelslöf under det att de bibliska judarna var åkerbrukare och krigare.

Om man söker underkasta judarna i dag en rasanalys, så finner man de mest oikartade kombinationer — långskalliga och kortskalliga, resliga och småviktiga, ljusa och mörka. De judiska släkterna förer på det hela taget ett starkt framriktat och enligt inslag, men har i övrigt fått sin prägel av det folk, hos vilket de vistats. I de länder, där befolkningen har ovannämnda rasinslag, kan svårigen någon rasundersökning ägöra, om en person är jude eller ej. Så förhåller det sig till och med i Sydtykland och Österrike, och ännu mer naturligtvis på Balkanhalvön och i Naturen Asien och Orienten. 15—30 % av alla judar har ljus hår, 40—50 % av de europeiska judarna är blåögda, och den omtalade »judensans» — ett framriktat rasdrag — förefinnes bara hos 15—20 %.

På så lösa grunder vilat således den nazistiska tesen om den »judiska rasen» och dess förskräckande karaktärsdrag. Det förde vara skäl att lägga det på minnet i dessa dagar, då judeförlojtelserna i Tredje Riket tagit ny fart och nu gått så långt, att inte ens de judiska kyrkogårdarna längre tolereras i grannskapet av de kristna!

Vad som genom sekler sammanhållit judarna har inte varit den gemensamma rasen utan den »gemensamma religionen». Att detta band kunnat bevaras så fast, har i främsta rummet givetvis berott på de förföljelser, för vilka judarna varit utsatta. I tiden av tolerans har de visat en tydlig tendens att helt assimilera sig med sina »värdstaf». För den rättrogne zionisten, vilken, inte olkt Hitler, drömmer om en nation grundad på rasen, borde nazismens genombröt egentligen inte vara ovälkommen. Men vetenskapligt sett står de båda på lika osäker grund — det finns varken »raserna» judar eller tyskar!

Den senare delen av Evangs och Lindes bok behandlar rashygieniska frågor. Utan att förneka det berättigade i sterilisering av sinnelösa och idioter, varnar den för överskattning av vad dylika åtgärder kan ha för sanerande inflytande på befolkningsstammen och framhåller med talande exempel det groteska godtyck, enligt vilket steriliseringens praktiserar i Tredje Riket. Vidare påpekas faran i att indela befolkningen i »nervärdiga» och »mindervärdiga» element — hur mycket åtgärder i socialt och hygieniskt hänseende återstår inte, innan man kan konstatera, om de nu fysiskt och psykiskt sämre lottade verkligen är bärare av sämre arvsenskaper!

Tyvärr utmärker sig denna del av boken inte för samma objektivitet som den förra. Uttal i mindre väl valda ordalag mot vår nuvarande samhällsform, mot kristendom och »borgerligt själsliv» utgör inte någon prydnad för en bok, som i övrigt är synerligen läsbar och instruktiv. Inte heller trycker man att författarnas gång på gång utfalade hänförelse över Sovjetrysslands hundraprocentiga härlighet riktigt hört till saken. Men glider man över dessa ställen och tar upp meddelade fakta utan att stöta sig på den propagandistiskt tillspetsade formen, då kan man låta sig förtäppligt också av den senare delen.

Jan-Erik Holm.
Karl Evang och Ebbe Linde: Raslära raspolitisk reaktion. Clartés Förlag. Pris 3; 25.

Brave när det gäller cyklar, delar och reparationer

»BRAVE velocipeder ä'
BRA Velocipederna
därom vittna med få undantag de tusentals kunder som under årens lopp köpt sina cyklar hos oss.

För en Bravevelociped är nämligen endast det bästa material och det samvetsgrannaste arbete som görs. De nya cyklar vi saluföra måta sig också med de förnämsta moderna teknik kan framställa. I års garanti. De begagnade cyklar vi lagerföra i (obs!) vår affär garanteras alla felräta och av högsta kvalitet. Mindre goda cyklar som icke helt eller delvis är skrotas försäljas på annat håll där vi icke bära ansvaret för deras beskaffenhet. Man kan alltså låta på även en begagnad cykel om den är köpt i vår affär. ½ års garanti. Nyhet! Alla våra cyklar äro stödforskrade, registrerade och försedda med ord-n-r. Billiga priser, kredit kan ordnas.

Brave - Modern cykelverkstad
Villegården 21 - Tel. 11 95 87
Köper, säljer, byter, uthyr och reparerar cyklar

Nationernas förbund och kvinnornas rättigheter.

Första kommissionen av N. F:s församling har behandlat Montvideoreolutionerna, d. v. s. frågan om gilt kvinnans nationalitet och frågan om Lika rätt och kvinnornas ställning över huvud taget, som medborgare och arbetare. Efter fem dagars hårdt arbete med många dramatiska poänger, esades kommissionens i lördags om en resolution, som anbefaller Lika-rätts-frågan till N. F:s vidare studier och intresse, med ett erkännande av de internationella kvinnoorganisationernas arbete i denna sak. Resolutionen rekommenderar fortsatta undersökningar i frågan från kvinnoorganisationens sida, och anholder att resultatet av såväl dessa som av regeringarnas undersökningar i de olika länderna måtte sändas till N. F:s generalsekretärer för vidare studium vid en kommande Assemblé.

Resolutionen uttrycker även en förhoppning att Internationella Arbetsorganisationens måtte undersöka frågan om kvinnornas rättigheter särskilt ur arbetslagstiftningens synpunkt och därvid framfördt beakta de fall, där lagstiftningen åstadkommer inskränkningar i kvinnornas frihet att arbeta.

Med hänsyn till det starka motståndet inom kommissionen från de reaktionära elementens sida, från nog anses det vunna resultatet såsom ganska märkligt. Men så ha vi kvinnor också halt sådana försvarare av våra rättigheter som Kerstin Hesselgren, Sverige, Alexandra Kollontaj, U. S. S. R., Anna Westergaard, Danmark, Johanne Reuty, Norge, samt Chile och Irlands utmärkta manliga delegater. De ha kämpat som lejon och det skall bli Tidsvarvet en glädje att nästa vecka få återkomma med några fylligare kommentarer till frågan.

C. H.

Ada Nilssons tal.

På flera läsares begäran meddelas härmed en svensk översättning av doktor Ada Nilssons tal inför N. F:s församling.

»Under trycket av den hotande världssituationen ha tusentals bland Sveriges kvinnor spontant rest sig mot krigets möjlighet.

Den delegation som ni ser framför er är vald av mer än 20,000 svenska kvinnor och har fått i uppdrag att framlägga till eder denna resolution, som enhälligt antagits.

Vi anhålla att ni, herr president, läggje märke till att vi tro på Nationernas förbund och uppskatta vad det kunnat göra för freden och det internationella samarbetet. Men å andra sidan vilja vi

HUSMODRAR!
Vid Stockholms stads skolor för Hushålls arbete
anordnas Demonstrationskurser i ekonomisk måfning 4 ggr, vardera 1 gång i veckan. I dagkurs (kl. 12—3) börj. 30/9 och en aftonkurs (kl. 6—9) börj. 1/10. Avgiftsfria.
Närmare upplysningar erhållas och anmälan gör motgångs å exp. Kungsholms 16, 1 tr., kl. 9—11,30 och 12—4 (lörd. 9—2). Tel. 53 35 57.
Ländst i Stockholms mantalsäskrivna personer, vilka fyllt minst 18 år, vinna inträde.
Yrkeskollidirektören.

Civilbefolkningen mot civilskyddet.

Upproret mot civilskyddet tar fart i det ena landet efter det andra. Bevakningsgrunderna kunna vara olika, men på en punkt stämna alla överens, tycks det, nämligen i att alla ansvariga och invidiga, såväl militärer som statliga och civila myndigheter icke ha gått till grunden med problemet, icke lagt korten på bordet och visat hur skyddslösa befolkningen nu är eller vad det skulle betyda att söka genomföra ett verkligt luftskydd i fråga om kostnader, ifråga om förvandling av livet.

I Schweiz ha flertalet kantoner genomfört ett passivt motstånd mot förbundsrådets anvisningar om luftskydd, de ha inte ens brytt sig om att svara på förfrågningar om vad de gjort eller ämnat göra. Det blir under sådana förhållanden omöjligt att ens genomföra skenet av luftskydd, och det är ju inte fråga om annat än ett sken, säger Der Aufbau. Tydigen för varken förbundsrådet eller de militära myndigheterna på möjligheten av ett luftskydd. Annars skulle de förhålla sig på ett helt annat sätt. Men man vill inte erkänna detta, ty därmed skulle ju illusionen om det militära försvaret falla samman som ett korthus...

Vi ha redan redogjort för engelska regeringens handbok om gasskydd, som föreläsa de lokala myndigheterna olika åtgärder. En del kommunalstyrelser ha redan med överväldigande majoritet beslutat att inte vidtaga några åtgärder med anledning av regeringens förslag. Somliga ha nekast att sända representanter till den konferens som regeringen ämnar sammankalla för dryftande av åtgärder. I juli hade enligt London Star endast en lokal myndighet auktoriserat spridningen av regeringens broschyr om angiftsberedelser.

Frederick Soddy, professor i kemi vid universitetet i Oxford förklarar att regeringens förslag äro »helt enkelt barnsliga». En känd expert på brandväsendet säger att regeringens förslag i praktiken äro totalt odugliga. »Det är en gest som kommer att skrämna folk utan att ge någon trygghet vid krig.»

Desutom ha representanterna för 390 fredsorganisationer opponerat mot regeringsförslaget, emedan det skapar färgiga föreställningar hos allmänheten både ifråga om krigets oundviklighet och luftskyddets effektivitet: orden kunde varit tagna ur resolutionen från auditoriemötet. Lärarinnornas förening har begärt att regeringen måtte återkalla cirkuläret.

undersnytt att det är svårt för oss att bevara vårt förtroende till Nationernas förbund om det skulle visa sig odugligt att i den nuvarande konflikten hålla på sina egna principer.

Det krigsstyms som fortsätter att fortfarande upprätthållas av medlemmarna inom Nationernas förbund, bygger mer och mer på kvinnornas medverkan. Systemet kan alltså icke fungera utan kvinnorna. Men kvinnorna kunna icke leva i detta styms. Kvinnornas upprop är på väg. Därfor kommer systemet att bryta samman. Nationernas förbund har därför att välja mellan att utrota krigsstymsmet och sålunda göra världen beoelig för kvinnor och barn eller att ta ansvar för den oundvikliga undergången.»

SOVJET-UNIONEN

är idag det starkaste bälvärdet mot krig och fascism!

ALLT om Sovjet-Unionen kan Ni läsa i tidskriften

som utkommer med 2 24-sidiga, färgt illustrerade nr pr månad. Prenumerationspris: 1,25 pr kvartal. Prenumerera omedelbart för fjärde kvartalet å närmaste postanstalt! Red. o. exp. Vasag. 36, 5thm Tel. 213517.

Blå månen.

Den unge engelsmannen James Hilton daterar sin berömmelses början till detta århundrade. Nu är han best-seller av första klass. På svenska har vi förut fått stifta hans bekantskap genom den korta romanen Adjo, mr Chips!, som Bonniers litterära magasin tryckt av — en utsökt välskrivnen berättelse om en gammal skolfäst. Nyheten har en annan av hans böcker, Blå månen, översatts till vårt språk.

Boken handlar om en högt begåvad Oxford-humanist, som under konsulttjänst i Indien per flygmaskin förs up några tusen meter över havet till Blå månens dal i Tibets högland, där ett för världen hittills okänt klosterliknande samfund existerar. I klosteret härskar den absoluta stiltiheten. Invånarna lyckas med varje decennium allt mer koppla av all jordisk ävnan och ägnar sig så småningom uteslutande åt något, som kunde kallas fullkommandet av det humanistiska personlighetsidealet. Fullkomlig lycka och en livslängd av fornblikska mått blir resultatet av detta abstrakta livnadsstätt. Vi får med den spekulativa engelska humanisten allt starkare förnimma tjusningen av den översinnligt tunnna, rena luften i Blå månens klostersonad, där författaren, med ett av de konstgrepp, som står en förlättare till buds, i detta fall ett något banalt konstgrepp, styr om, att hjälten, som är på väg att absorberas av Blå månens, hastigen återförs till normalt höjdsläge. Bokens lätt melankolska slutackord lärmar oss i ovisslet om, huruvida Conway är att gräslas till en sådan utgång eller inte.

Blå månen är ett slags filosofisk äventyrsroman. Det vore snoberi att försöka avgöra, huruvida den snarare är att räkna till förstroelsetlitteraturen eller till den »högre» litteraturen. Sedd ur vilkendera av dessa synpunkter som helst, är den bra. Hilton fullföljer förfärligt den förnämliga engelska traditionen från Robinson och Gulliver att genom realistiskt utformade detaljer ge osannolika händelser sannolikhetens sken. Viktigare är, att han förmår omge figurer och situationer med levande atmosfär. Berättelsen vinner dessutom i intresse genom de många intelligenta resonemangen om kulturen och samhället. Hilton här tydsen till dem, som beväras av effektivitetssträvet. Han hämnas lätt smätt i boken, där han dels är förmäddigt mot tidsandan, dels leker med fantasin om dess motsats, det humanistiska högfjällsidealet i Blå månens dal. Om det är ett verkligt ideal, uppvisar oss som sagt inte författaren om. Och det är till slut just det lätta vemodet i denna ovisslet, som kommer att dröja i minnet, sedan man glömt både de rimliga och de orimliga enskildheterna i James Hiltons styga historia.

Sten af Geijerstam.

Diktatorn och ödet.

(Forts. fr. sid. 1.) griper då inte Mussolini vad han håller på att laga till åt sig, åt sitt folk och åt hela världen?

Alla bydde sina hjärnor med Mussolinis gåta. Men i själva verket tog han ju bara konsekvensen till det yttersta av det döende krigsstymsmet han lever i och som han sökt gjuta nytt liv i under så många år. Han försäddade att gå på dubbellingjen: underhandlingar och krigshot, han valde bara det senare, lika ensidig på sin flög som pacifisterna på den motsatta.

Intressant var att under hela denna tid meddelade tidningarna nyheter om Italiens stora inköp på alla marknader, även de svenska. De enskilda företagen handlade, om man fick tro tidningarna åtminstone, fritt och oberoende, utan intresse för att deras respektive stater samtidigt gjorde de yttersta ansträngningar att öva press på Italien.

I slutet av förra veckan kommo de första antydningarna om en viss tvekan bakom Italiens strama hållning och dess officiella krigsutsägelse. Mussolini sade visserligen nej till förlikningskommissionens förslag men han framlämnade ett motbud. Sådant det var, tycktes det snarast som en förolämpning mot Nationernas förbund, när det förut-satte att förbundet skulle svika alla löften och principer. Men så som Folkförbundet förut blivit ignorerat, var det nu tacksamt att åtminstone bli behandlat på något sätt, även om oförskämt.

Men när det gällde att ta upp kampen i Medelhavet mot England så var Mussolini inte längre fullt så kategorisk. Han förklarade att han ämnade försöka begränsa konflikten, hur utmanad han än var från alla sidor! Italien och England utbytte ömsesidiga försäkningar, att de inte menade så allvarligt med sina åtgärder i Medelhavet.

När detta skrevs har förlikningskommissionen överlämnat sin rapport till rådet. Nu gäller det alltså vad som skall ske där. Om rådet enhälligt skulle besluta ett medlingsförslag som Italien förkastar för att gå till krig, då är rådet inte bara berättigt utan även förpliktat att ta till sanktioner. Av deklarationerna under församlingen att döma borde ingen splittring behöva uppträda, men man vet aldrig, när det gäller. Under inga omständigheter får en folkförbundsmedlem börja krig förrän efter tre månader. Men då får han det, enligt den nuvarande paktens. Detta medgivande å kriget står ju i fullkomlig motsats till Kelloggspakten, och man har också försökt täppa till kryphålet, men det har inte blivit av.

Men man behöver nog inte oro sig för att Mussolini väntar i tre månader för att få föra ett lagligt krig. Dels bryr han sig inte om ifall kriget är lagligt eller ej. Dels vet han nog att så länge till kan man inte utmana ödet.

MÖTESPLATSEN.

I Vänersborg anordnas den 29 sept. ett stort fredsmöte av I. K. F. F., nykterhetsföreningar och arbetarorganisationer. Fru E. Wern-Bugge kommer att tala om »Kvinnorna som fredsmakts.»

Du som vill arbetarrörelsens framgång Kom med

i studiearbetet FÖRELÄSNINGAR

i socialism, fackföreningskunskap, tidsstudier, nationalekonomi, svenskt näringsliv, konsthistoria, samaritvård, demokrati och diktatur, navigation börja under den närmaste tiden.

Prospekt och upplysningar genom:

ABF:s STOCKHOLMSAVDELNING Vasagatan 38, 1 tr. Tel. 115079, 115097,

HULTAFORS

Fysikalisk - Dietisk - Kuranstalt

Behandling av reumatiska åkommor, nervsjukdomar, mag- och tarmlidanden samt andra kroniska sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. Individuellt diet. Vegetarisk och blandad kost. Hjälpension. Begår utförligt prospekt. Moderata priser. Inga drickspengar. Överläkare: Dr. E. Garby. Postad. Hultafors. Tel. Borås 605, Rävlanda 68, Hultafors 16.

Under samma regim: Nyhyttans Badanst., Järnboås, öpp. hela året, Ekebyholms Badanst., Rimbo, öpp. sommarn., Stockholms Fysik. Kuranstalt.

Föreningen Årsta - Stockholm

Förstklassigt Damhotel

Norrindagsvägen 8-10 (vid Normalmatorg), Stockholm. Långa rum med varmt och kallt vatten och telefon. Gott bord. Vacker, trevliga samlingslokaler. Telefoner: 20 92 57, 20 92 58, 20 92 54, 20 97 50. Telegramadress: Årstahotellen, Stockholm. Skåneläran 1,50-6 kr. Dubbelrum 8-12 kr.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDEHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Engen butik. Alla inköp o. försällningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Bland tidevarvets mest anlitade boktryckerier står Zetterlund & Thelanders fortfarande bland de främsta

RADIKAL prispolitik, kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPSSBRON 40 · STOCKHOLM TELEFON: 23 11 80 (VÅX E L)